

Temat: Być jak Kapuściński

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat reportażu oraz mistrza tego gatunku: Ryszarda Kapuścińskiego, nabycie umiejętności wskazania podstawowych wyróżników reportażu literackiego i analizy tekstu reportażu literackiego pod kątem jego cech gatunkowych.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- rozróżnia gatunek reportażu,
- przedstawia, na czym polega specyfika reportażu,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu dziennikarskiego,
- analizuje różne teksty i wskazuje cechy charakterystyczne reportażu,
- poszukuje tematów będących źródłem tekstu dziennikarskiego.
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – burza mózgów, dyskusja, plakat,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Być jak Kapuściński*
- *materiały dla nauczyciela: Być jak Kapuściński*,
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuła, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- komputer, tablica, arkusze papieru, flamastry.

Temat: Być jak Kapuściński

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna – Kapuściński „cesarz reportażu” (12 min.)

- Wybrany uczeń prezentuje pozostałym uczniom przygotowaną przez siebie wcześniej w domu prezentację na temat Ryszarda Kapuścińskiego.
  - Nauczyciel prosi, by uczniowie zapisali w formie mapy myśli to, czego dowiedzieli się o Kapuścińskim. Nauczyciel może dopowiedzieć kilka rzeczy nt. jego biografii, dzieł., korzystając z różnych źródeł (np. wikipedia, strony poświęcone autorowi: <http://kapuscinski.info/>, strony: culture.pl lub innych).
- Przykładowy biogram znajduje się w *Materiałach dla nauczyciela*.

2. Faza realizacyjna

a) Uczymy się od mistrza / praca indywidualna (analiza) (15 min.)

- Nauczyciel poleca uczniom, by przeczytali tekst reportażu pt. „Skacząc przez kałuże” (fragm. reportażu z książki „Imperium”) w podręczniku „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN, na str. 90-91.
- Uczniowie samodzielnie analizują przeczytany tekst pod kątem jego cech gatunkowych i stylistycznych i realizują zadania związane z tekstem: 2 a-h oraz 2 l-k, str. 91-94 (m.in. wskazują, jaką odmianę reportażu stanowi tekst, co jest tematem reportażu, jak autor przybliżył temat, wynotowuje informacje o bohaterce reportażu, wskazuje fragmenty, w których autor ocenia bohaterkę, zapisuje, czego dowiedział się reporter o Syberii od bohaterki czy wyjaśnia, dlaczego autor zapisuje słowo „Imperium” wielką literą i co wg autora symbolizuje współczesna Rosja).
- Po ustalonym czasie wybrani uczniowie prezentują na forum wyniki swej pracy.

b) Autobiografia czy reportaż? / burza mózgów (5 min.)

- Nauczyciel na głos odczytuje informację ze str. 90 podręcznika „ Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN: w rubryce „ A propos reportażu „Imperium”(książka autobiograficzna, pisana od 1939 do 1993) i poleca zastanowić się uczniom, dlaczego dzieło Kapuściński nazywa „osobistą relacją z podróży”. Czy taki zabieg: autobiograficznego przeplatania wspomnień własnych i cudzych to typowy dla reportażu zabieg.
- Uczniowie na forum prezentują opinie na temat postawionego przez nauczyciela problemu. Dyskusja powinna zakończyć się wspólnym wnioskiem, że reportaż Kapuścińskiego więcej ma wspólnego z literaturą niż z publicystyką.

c) Czym jest reportaż literacki / praca grupowa i indywidualna (12 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie w grupach zapoznali się z fragm.. artykułu K.Woły-Zmorzyńskiego o reportażu literackim i zapisali cechy reportażu literackiego w tekście reportażu R.Kapuścińskiego (zadania dla grup znajdują się w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Po upływie wyznaczonego liderzy prezentują efekty pracy grup, a nauczyciel poleca uczniom, by zapisali wnioski (zad. 2., Karta pracy)

Temat: Być jak Kapuściński

3. Faza podsumowująca (1 min.)

- Nauczyciel na głos odczytuje na głos informację z rubryki „A propos sztuki pisanie reportażu” w podręczniku „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN, ze str. 91 (autorefleksja Kapuścińskiego, że nie jest on typem agresywnego reportera typu amerykańskiego, którego interesują jedynie fakty, ale reporterem bardziej refleksyjnym, którego bardziej interesują ludzie i ich postawy, nastroje).

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Przeczytaj artykuł znanego reportażysty Mariusza Szczygła pt. „Najkrótszy kurs świata, jak napisać reportaż” na stronie <http://www.mariuszszczygiel.com.pl/550,blog/najkrotszy-kurs-swiata,-jak-napisac-reportaz>. Po przeczytaniu artykułu zredaguj w punktach taki krótki poradnik pisanie reportażu, wykorzystując informacje z tekstu M.Szczygła i swoje własne (tekst dostępny w Materiałach dla nauczyciela)

Temat: Być jak Kapuściński

KARTA PRACY

1. Na podstawie prezentacji kolegów o Ryszardzie Kapuścińskim stwórzcie mapę myśli związaną z tym twórcą

RYSZARD KAPUŚCIŃSKI

2. Po przeanalizowaniu reportażu R.Kapusińskiego „Skacząc przez kałuże” w podręczniku „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WszPWN, na str. 90-91 oraz po przeanalizowaniu w grupie tekstu Kazimierza Wolny- Zmorzyńskiego „Reportaż jak go napisać?” wykonaj poniższe zadania

a) zapisz krótką definicję pojęcia 'reportaż literacki' .....

.....
.....

b) wypisz najważniejsze cechy reportażu literackiego

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Temat: Być jak Kapuściński

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Przykładowy biogram Ryszarda Kapuścińskiego (ze strony lubimyczytac.pl)

Polski reportażysta, dziennikarz, publicysta, poeta i fotograf, zwany "cesarzem reportażu". Był najczęściej – poza Stanisławem Lemem – tłumaczonym za granicą polskim autorem.

Urodził się w rodzinie nauczycielskiej. Jego ojciec po 17 września dostał się do niewoli radzieckiej. W obawie przed deportacją do Kazachstanu wyjechał z rodziną do swoich rodziców mieszkających w Przemyślu, a następnie w głąb okupowanej Polski. Pozostałą część okupacji Ryszard Kapuściński wraz z rodzicami spędził w Sierakowie, w Puszczy Kampinoskiej, koło wsi Palmiry. Debiutował poetycko w wieku 17 lat w tygodniku *Dziś i Jutro*. W 1950 zdał maturę w warszawskim gimnazjum im. Stanisława Staszica. W latach 1953–1981 był członkiem PZPR. W 1956 ukończył studia na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego i rozpoczął pracę (początkowo jako goniec) w redakcji *Sztandaru Młodych*. W 1956 otrzymał pierwszą nagrodę – Złoty Krzyż Zasługi – za reportaż *To też jest prawda o Nowej Hucie*, opisujący trudne warunki życia robotników na budowie kombinatu. W tym samym roku odbył swą pierwszą podróż zagraniczną – do Indii. Odszedł z gazety w 1958, odwołany przez redakcję za poparcie dla krytycznego wobec władzy tygodnika *Po Prostu*. Przeniósł się do *Polityki*. Od 1962 pracował dla PAP jako stały korespondent zagraniczny w Afryce, Ameryce Łacińskiej i Azji. Dokumentował upadek cesarstwa w Etiopii („Cesarz”) i Iranie („Szachinszach”). Od 1974 w tygodniku *Kultura*. Przełożył na język polski Dziennik z Boliwii Che Guevary. Był zaprzyjaźniony z Salvadorem Allende. W 1987 Royal Court Theatre w Londynie wystawił sceniczną adaptację jego książki *Cesarz*, opisującej upadek reżimu Haile Selassie I w Etiopii (wystawiany potem także w kraju). W 1996 wyróżniony nagrodą imienia Jana Parandowskiego, w 1999 otrzymał "Ikara". Wybrany przez środowisko dziennikarskie Dziennikarzem Wieku w plebiscycie miesięcznika Press. Laureat Nagrody im. Dariusza Fikusa za rok 2004. Doktor honoris causa Uniwersytetu Śląskiego (17 października 1997), Uniwersytetu Wrocławskiego (2001), Uniwersytetu Jagiellońskiego (2004) i Gdańskiego (29 stycznia 2004). Łącznie otrzymał ponad 40 nagród i wyróżnień. Był członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Zmarł 23 stycznia 2007 w wieku 74 lat. Jego śmierci poświęcone zostało dużo miejsca zarówno w polskich jak i światowych mediach. Na pierwszych stronach swych wydań pisały o Kapuścińskim największe gazety, jak New York Times, Le Monde czy El Pais. Na ręce ambasadora RP w Hiszpanii kondolencje z powodu śmierci pisarza złożyła hiszpańska para królewska oraz książę Asturii. To cios dla polskiej literatury, dla polskiej kultury – tak o śmierci Ryszarda Kapuścińskiego mówił w rozmowie z dziennikarzami w tureckim Adampolu prezydent Lech Kaczyński.

Temat: Być jak Kapuściński

Książki Ryszarda Kapuścińskiego:

- * Busz po polsku (1962)
- * Czarne Gwiazdy (1963)
- * Kirgiz schodzi z konia (1968)
- * Gdyby cała Afryka (1969)
- * Che Guevara – Dziennik z Boliwii – Ryszard Kapuściński (1969)
- * Dlaczego zginął Karl von Sprei? (1970)
- * Chrystus z karabinem na ramieniu (1975)
- * Jeszcze dzień życia (1976)
- * Wojna futbolowa (1978)
- * Cesarz (1978)
- * Szachinszach (1982)
- * Notes (1986)
- * Wrzenie Świata (zbiór) (1988)
- * Lapidarium (1990)
- * Imperium (1993)
- * Lapidarium II (1995)
- * Lapidarium III (1997)
- * Heban (1998)
- * Z Afryki (2000)
- * Lapidarium IV (2000)
- * Lapidarium V (2001)
- * Autoportret reportera (2003)
- * Podróże z Herodotem (2004)
- * Prawa natury (2006)
- * Ten Inny (2006)
- * Lapidarium VI (2007)

2. Fragm. artykułu do pracy w grupie i zadania dla grupy

a) Kazimierz Wolny- Zmorzyński z książki „Reportaż jak go napisać?”

(na podstawie książki „Reportaż jak go napisać?”, Kazimierz Wolny-Zmorzyński, s. 143-155)

Definicja reportażu - wg współczesnej teorii literatury reportaż określany jest jako gatunek publicystyczno-literacki, sięgający po środki artystyczne prozy literackiej. Obca mu jest fikcja literacka; jest tworzywem autentycznym, formowanym często na wzór fikcyjnej fabuły. Reportaż obejmuje utwory będące sprawozdaniami z wydarzeń, których autor jest bezpośrednim świadkiem lub uczestnikiem.

Reportaż nowoczesny dąży do wzbogacenia technik narracyjnych i języka reportażu, głównie przez zapis monologu bohatera, stylizację środowiskową, aluzyjność, ujęcie groteskowe i parodystyczne.

- łączy cechy publicystyki, dziennikarstwa, literatury (występują w nim z różnym nasileniem)
- wg Wańkowicza jest „mozaiką składającą się z bardzo wielu różnorodnych kamyków, które tak należy ułożyć by oddały obraz rzeczywistości.”
- wg Kapuścińskiego „jest opisem zdarzeń przekazanie ich nastroju i atmosfery przy użyciu literackich środków wyrazu.”;

Temat: Być jak Kapuściński

Wśród wielu definicji reportażu wyróżnić można **wspólne cechy tego gatunku**:

- a. swoista hybrydyczność,
- b. synkretyzm
- c. „kolażowość” reportażu
- d. określa się go jako gatunek z pogranicza literatury i dziennikarstwa.

(....)

Literackość a reportaż

W kategorii gatunkowej reportażu literackość stosowana jest jako poetyka portretu i narracji dla przedstawienia rzeczywistych faktów i klimatu wydarzeń. W reportażu dochodzi, bowiem do tzw. sprzężenia zwrotnego- ujęcie faktów rzeczywistych środkami literackimi, ale bez domieszki fikcji.

(...)

Reportaż literacki (FABULARNY) – akcja koncentruje się wokół wydarzeń i bohaterów oraz obrazów i opisów z punktu widzenia reportera. Zdarzenia ujmują się w różnych układach i formach – od najprostszej rejestracji pojedynczych faktów, przez historie lub jako ciąg zdarzeń; obrazują działalność bohaterów i sytuację wziętą z życia oraz przemiany środowiskowe. Fabuła ujmowana jest w formie scen o zabarwieniu dramatycznym, w kontrastach i paralelach. Opisy dotyczą przebiegu podróży, obrazu sytuacji, spotkania, portretów postaci, charakterystyki życia środowiska, społ., obyczajowego i politycznego

Reportaż publicystyczny (PROBLEMOWY)- na ogół punktem wyjścia są skargi wymagające interwencji, relacje obywateli dostrzegających jakieś nieprawidłowości w życiu społecznym danego środowiska, czy własne obserwacje reportera na wybrany temat; konieczność ustalenia faktów poprzez wywiad środowiskowy, często dalekiej podróży, w celu zebrania dowodów i wyważenia racji oraz przyznania jej poszkodowanemu, zgodnie z własnym sumieniem reportera; cały proces ujęty jest w formę rozprawy z zarysowaniem problemu- wysuwanie tez – argumentacją – wnioskowaniem i uzasadnieniem prac reportera

b) ZADANIA DLA GRUPY

1. Przeczytajcie fragm. artykułu Kazimierza Wolny- Zmorzyńskiego z książki „Reportaż jak go napisać?”.
2. Zapiszcie zwięzłą definicję reportażu literackiego i jego najważniejsze cechy.
3. W tekście R.Kapuścińskiego „Skacząc przez kałuże” z podręcznika *Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*, red. L.Adrabińska-Pacucha, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN na str. 90-91 zaznaczcie elementy charakterystyczne dla reportażu literackiego, wypiszcie i nazwijcie je (zwróćcie m.in. uwagę na środki językowe: użyte metafory, obrazowość opisów, spojrzenie na świat oczami bohatera swojego reportażu itp.)

3. Tekst Mariusz Szczygła „Najkrótszy poradnik świata, jak napisać reportaż”

(na stronie <http://www.mariuszszczygiel.com.pl/550,blog/najkrotszy-kurs-swiata,-jak-napisac-reportaz>)

Napisałem kilka rad dla licealistów do dodatku "Gazety" - "Szkoła z klasą", jak napisać reportaż. Ponieważ miejsca było mało, więc rady są ograniczone, ale oddają to, co myślę o pisaniu reportaży. Może i jakiemuś nielicealiście coś się z tego przyda.

Pozdrawiam.

Temat: Być jak Kapuściński

Reportaż to opowieść o czymś, co wydarzyło się naprawdę. Reporter w przeciwieństwie do pisarza nie może nic zmyślić.

Tematem na reportaż może być wszystko, ale pod jednym warunkiem: musi być ciekawe dla innych.

Czy lubicie opowiadać kolegom o wycieczce na jakiej ostatnio byliście? A czy lubicie jak ktoś Wam opowiada o swojej wycieczce? Nie bardzo? O czyjejś wycieczce słucha się gorzej – prawda? Tak samo jak najciekawsze są NASZE zdjęcia z wakacji, a nie cudze. Dlatego jeśli chcecie napisać reportaż, musicie bardzo uważać, żeby było to coś, co naprawdę zainteresuje innych.

Jest na to metoda: nawet banalny i nieciekawy temat można opowiedzieć tak, żeby był fascynujący.

Szczegóły są między innymi tym, co może sprawić, że od Waszej reporterskiej opowieści czytelnicy nie będą mogli się oderwać.

Szczegół jest to coś malutkiego, ale amerykański pisarz Philip Roth uważał, że jest palcem olbrzyma. Bo szczegóły mają kapitalne znaczenie. Czasem „szczegół” może powiedzieć o czymś o wiele więcej niż „ogół”.

Nie wiem, czy pamiętacie, że w latach 90. ulice naszych miast były pełne dzieci z Rumunii, które żebrały. Reporterka naszej gazety Monika Piątkowska opisała takich żebraków z łódzkiego skrzyżowania. Główny bohater jej reportażu - Cucu – miał udawać, że ma sparaliżowane nogi, żeby więcej zarobić. Jego starszy opiekun ale i oprawca go poucza: „Źle chodzisz! Chodź krzywo, musisz się trząść!”. I Cucu się trząse tak, że po pierwszym dniu nie może wieczorem dojść do łóżka.

Reporterka przy pomocy kilkunastu słów potrafi pokazać całe życie Cucu. (Zobaczycie za chwilę, jak tu zagrał szczegóły!). Otóż w pewnym momencie udaje jej się dowiedzieć od Cucu, jakie były pierwsze słowa, których nauczył się po polsku.

Cucu tworzy własny słownik: *„Przeczytaj, Pani, kartkę. Daj. Jestem Polak. Mieszkam w Łodzi. Rodzice nie żyją. Wpierdoł, kurwa, papierosy, ulica”*.

Zgodzicie się ze mną, że te szczegóły dużo mówią o życiu Cucu w naszym kraju. Zastanówcie się, co można powiedzieć o sytuacji Cucu na podstawie pierwszych słów, jakich nauczył się w Polsce?

Piszcie zwyczajnie - tak jak mówicie. Czy zauważyliście, że napisałem o żebrakach z ŁÓDZKIEGO skrzyżowania? Jeśli nie jesteście z Łodzi, to na pewno nie zwróciło to Waszej uwagi. No i słusznie, bo przymiotniki gorzej osadzają się w naszych mózgach.

Reportaż najczęściej żywi się językiem potocznym, ponieważ reportaż to opowieść o życiu. Musi być autentyczna.

Uważam, że należy pisać tak jakby się opowiadało daną historię siostrze, bratu, mamie, tacie, swojej dziewczynie czy chłopakowi. A przecież nigdy nie powiecie siostrze: *„Wiesz, on pracował na łódzkim skrzyżowaniu”*. Powiemy: *„Pracował na skrzyżowaniu w Łodzi”* albo *„Pracował w Łodzi na skrzyżowaniu”*. (Zastanówcie się, który szyk zdania brzmi lepiej).

Często w telewizji dziennikarze wygłaszają napisane wcześniej teksty i mówią np., że *„stargardzka prokuratura umorzyła śledztwo”*, a my zastanawiamy się, jaka prokuratura? Gdzie? Stara prokuratura? Białogardzka prokuratura? Piszmy najprościej i najczytelniej: *„Prokuratura w Stargardzie...”*. Nie *„pojazd uderzył w drzewo”*, bo nie jesteśmy urzędnikami, tylko *„Opel roztrzaskał się na wielkim dębie”*.

Temat: Być jak Kapuściński

Reportaż nie jest wypracowaniem szkolnym. W dziedzinie reportażu władza Waszych polonistek nie ma mocy prawnej. Nie musicie reportażu o pani, która na osiedlu karmi koty i spotykają ją przez to przykrości, zaczynać od wstępu jak w wypracowaniu o Janie Kochanowskim:

„Janina Kochanowska jest jedną z najaktywniejszych karmicielek kotów na osiedlu Renesansowym. Ta wybitna przedstawicielka działań wolontariackich i idei humanistycznych, które wciela od wielu lat, nie ma na tymże osiedlu łatwego życia”.

Nie. Zdecydowanie Janina Kochanowska nie powinna być potraktowana jak Jan Kochanowski, choć – moim zdaniem – też robi rzeczy piękne (mój kot ma na imię Holka :)).

„Najszybszy jest ten bez oczu. Wyczuwa ją już na kilometr i biegnie jak strzała. Chce polizać jej palce wcześniej od innych”.

To nienajgorszy początek i wcale nie musimy od razu w pierwszym zdaniu zdradzać, że chodzi o koty.

Dlatego wolałbym zacząć tekst od „Pracował w Łodzi na skrzyżowaniu”, niż „Żebrał w Łodzi na skrzyżowaniu”. Czytelnik lubi być zaskakiwany, uważam, że nasz sposób pisania powinien być dla niego frapujący.

„Pracował w Łodzi na skrzyżowaniu. Udawał sparaliżowanego”.

Wciąga? Myślę, że tak, bo zaskakuje czytelnika. Zaskoczenie – to dobry element każdego tekstu, przedstawienia, filmu czy zdjęcia.

Reportaż o pani Kochanowskiej może zacząć się tak, żeby od razu zwrócić uwagę czytelnika na inny aspekt:

„Najbardziej poniżają ją kobiety w jej wieku. Nie wpuszczają na podwórko, zamykają specjalnie klatki schodowe, a jedna ją nawet opluła”. Jest i niezbędny szczegół, a jeszcze nie wyładowaliśmy całej amunicji.

Skąd wiemy, że kot z wydłubanymi oczami tak na panią Kochanowską reaguje? Bo z panią Kochanowską rozmawialiśmy (może nawet kilka razy). A może obeszlśmy z nią wszystkie miejsca, w których karmi koty i wszystko zobaczyliśmy sami. Z mojego doświadczenia wynika, że bohaterowie bardziej otwierają się, kiedy mogą nam pokazać kawałek swojego świata, niż kiedy tylko udzielają nam wywiadu. (Idąc z bohaterem, nie notujemy jednak niczego „w powietrzu”, bo to śmiesznie wygląda. Mamy mu towarzyszyć, a notatki zrobić po spotkaniu).

Pytać trzeba tak, żeby rozmówca opowiedział nam jak najwięcej o tym, co przeżył. Dlatego unikajmy pytań, na które można odpowiedzieć tylko „tak” lub „nie”. Pytajmy „dlaczego...”, „co pan czuł, gdy...”, „co pani pomyślała w tym momencie...”, „co pana wtedy najbardziej zdziwiło...”.

Żeby pisać, trzeba czytać. Zalecał największy mistrz w naszym zawodzie, Ryszard Kapuściński.

Można podejrzec jak piszą zawodowcy. 12 listopada pojawi się w księgarniach ogromna antologia polskiego reportażu (prawie 500 stron), którą ułożyłem z tekstów 23 autorów z różnych redakcji. 26 reportaży w całości plus niezliczona ilość reportaży cytowanych i komentowanych. Ma tytuł „20. 20 lat nowej Polski w reportażu według Mariusza Szczygła”.

Temat: Być jak Kapuściński

Czytajcie tę książkę świadomie: zwróćcie uwagę, czym reporterzy zaczynają tekst, czym kończą; jak gospodarują materiałem, który zebrali – czy wszystko ujawniają od razu, czy dawkują opowieść; jak charakteryzują swoich bohaterów; czy ich oceniają i osądzają; czy starają się ich zrozumieć; czy zrozumieć znaczy usprawiedliwić?

Bo najważniejsze w reportażu – zdradzę Wam na koniec – jest to, żeby zrozumieć drugiego człowieka.

Podejrzewam, że w ogóle po to reportaż został wynaleziony.